

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ
за результатами соціологічного дослідження
«ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ
(«ПЕДІАТРІЯ»)»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕСПОНДЕНТІВ/-ОК

Соціологічне дослідження «Оцінювання свого навчання за освітньо-професійною програмою («Педіатрія»)» було проведено у грудні 2023 -січні 2024-го року.

Дослідження включало такі етапи:

- польовий етап (збір даних) (грудень 2023),
- аналіз даних (січень 2024),
- підготовку підсумкового аналітичного ілюстрованого звіту (січень 2024).

У дослідженні застосовувалася методика напівстандартизованого онлайн-опитування (форма складалася з 28 запитань). Опитування відбувалося на анонімній основі. Вибіркова сукупність як така не формувалася: посилання на електронну форму було розіслано через корпоративну пошту усім здобувачам освіти, які навчаються в рамках освітньої програми «Педіатрія» (II (магістерський) рівень освіти).

У підсумку в дослідженні взяло участь 65 респондентів/-ок, що складає 61,9 % від загальної кількості здобувачів/-ок ОП «Педіатрія».

Розподіл за роками навчання: 1-й курс – опитані 11 осіб (що склало 17 % від загальної кількості опитаних), 2-й курс – 14 осіб (21,5 %), 3-й курс — 9 осіб (13,8 %), 4-й курс — 7 осіб (10,8 %), 5-й курс — 10 осіб (15,4 %), 6-й курс — 14 осіб (21,5 %).

Отримані в ході опитування дані представлені візуально за допомогою 11 діаграм.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Перші питання опитування спрямовані на визначення рівня задоволеності здобувачів/-ок від вибору для навчання університету (ХНМУ), певної освітньої програми («Педіатрія») та задоволення від роботи кафедр

університету (рис. 1). Більшість здобувачів/-ок задоволені вибором університету, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр. Повністю або радше задоволених виявилось 78,4 %, 84,7 % та 78,5 % відповідно. Незадоволених (радше незадоволених, бо абсолютно незадоволених виявлено не було) вибором університету, освітньою програмою та роботою кафедр була виявлена незначна кількість: 3,1 %; 1,5 % та 1,5 % відповідно. Варіант «У чомусь так, у чомусь - ні» обрали 18,5 % здобувачів/-ок стосовно вибору ХНМУ, 13,8 % — стосовно вибору освітньої програми, а стосовно роботи кафедр таких відповідей була п'ята частина від загальної кількості, 20 %.

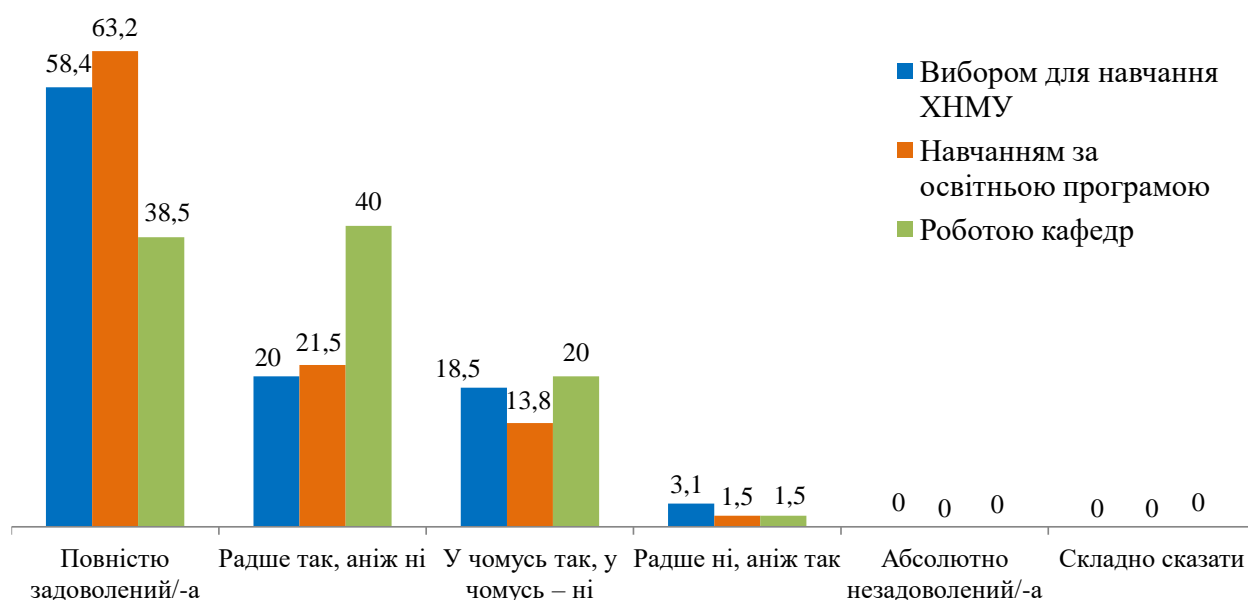

Рис. 1. Задоволеність вибором для навчанням ХНМУ, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр (%)

Очікування від ХНМУ повністю співпали з реальністю або радше співпали для більше, ніж половини респондентів/-ок, а саме, для 58,5 %. Здобувачів/-ок, очікування яких абсолютно не співпали чи радше не співпали, було тільки 6,1 %. Варіант «У чомусь так, у чомусь - ні» обрали 35,4 %.

Більшість здобувачів/-ок (64,6 %) позитивно оцінюють якість освітнього процесу в університеті (див. рис. 2). Серединну позицію займає третина, 32,3 % респондентів/-ок. Таких, які радше, погано ставляться до якості освіти в університеті виявлено мало, 3,1 %. Таких, що ставились би дуже погано, виявлено не було.

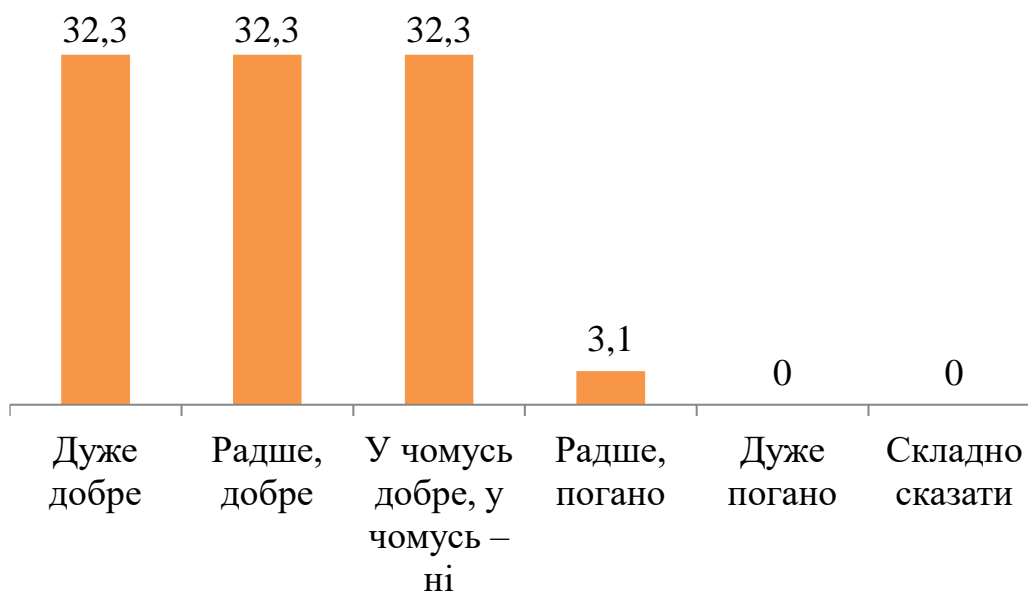

Рис. 2. Сприйняття освітнього процесу (%)

Необхідно зазначити, що більшість опитаних (87,7 %) погоджується з тим, що освітній процес в університеті враховує світовий науковий досвід на високому та достатньому рівні, а також 69,2 % вважають, що освітнє середовище ХНМУ задовольняє їхні наукові та освітні інтереси.

На рис. 3 відображені результати розподілу думок здобувачів/-ок щодо «агентів впливу» на якість освіти. Аналіз показує, що відповідальність за якість освіти здобувачі/-ки цієї освітньої програми покладають насамперед на викладачів (73,8 % відповіли, що саме викладацький склад впливає на забезпечення якості освіти повною мірою) та на самих себе (58,5 % обрали варіант відповіді «Здобувачі»). Близько половини опитаних вважають, що завідувачі кафедр (52,3 %) та Навчально-науковий інститут якості освіти (49,2) впливають на якість освіти. Останнє місце з результатом 44,6 %,

поділяють адміністрація університету та Міністерство освіти і науки України.

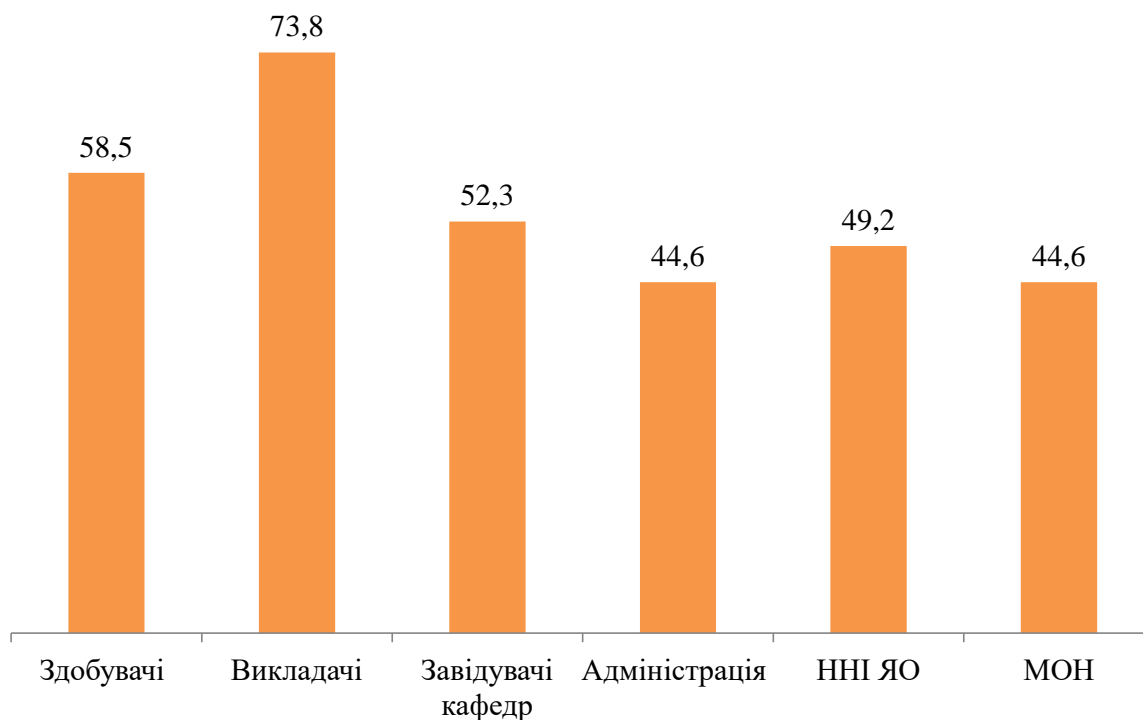

Рис. 3. Вплив «повною мірою» на якість освіти (%)

Щодо рівня розповсюдження інформації про різні аспекти освітнього процесу, більшість опитаних підтвердили свою поінформованість за всіма аспектами (див. рис. 4). Рівень поінформованості про цілі, завдання був найбільшим (це зазначили 89,2 % респонденток/-ів).

Поінформованість про методи та форми навчання, а також про зміст навчання та про критерії оцінювання є високою: 78,5 %, 76,9 % та 76,9 % опитаних володіли інформацією про ці аспекти навчання до його початку.

А найменший відсоток поінформованих, хоча і високий, а саме, 70,8 %, стосувався поінформованості про очікувані результати навчання.

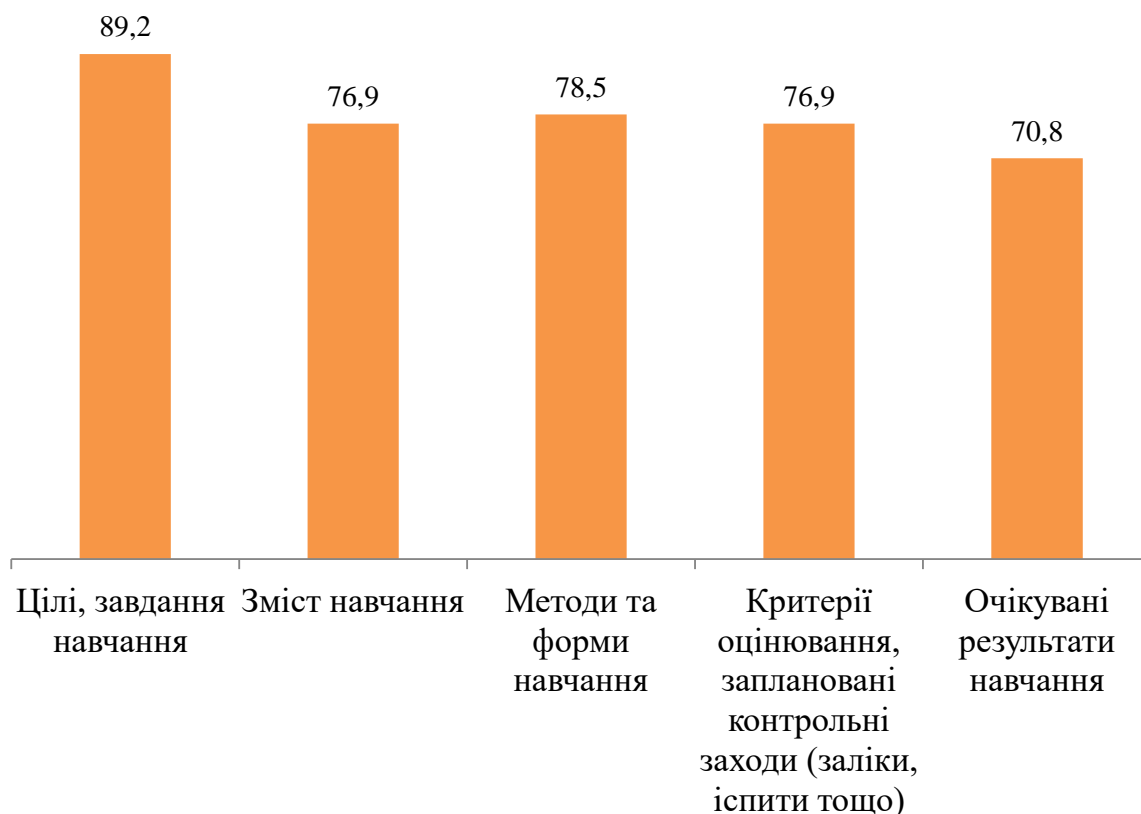

Рис. 4. Поінформованість до початку навчання (%)

Більшість опитаних (73,9 %) повністю задоволені або радше задоволені своїм рівнем поінформованості; радше незадоволених виявилось 1,5 %, повністю незадоволених не було. Ще 24,6 % обрали серединний варіант «У чомусь так, у чомусь – ні».

Наступний блок запитань стосувався оцінки особливостей проведення занять. Серед найбільш розповсюджених методів та форм навчання, що використовуються викладачами під час практичних занять (див. рис. 5), були такі: «демонстрація презентації» (92,3 %), «розповідь, пояснення» (92,3 %), «усне опитування» (86,2 %) та «тести» (84,6 %). Такі методи, як «обговорення» (64,6 %), «реферати, доповіді, повідомлення» (50,8 %) та «бесіда» (67,7 %) теж доволі розповсюджені. З великою вірогідністю можна припустити, що досить рідко використовуються рольові ділові ігри (6,2 %), письмові контрольні роботи (9,2 %) та письмові творчі роботи (6,2 %). Про

використання симуляційного обладнання згадали 16,9 %, тобто можна припустити, що використання цього методу стало більш розповсюдженим, ніж за минулі періоди.

Рис. 5. Методи і форми, що викладачі найчастіше використовують на практичних заняттях (%)

Більшість опитаних, 80 %, вважають застосовані методи і форми ефективними; майже половина, 70,8 %, вважають їх сучасними та інноваційними, а також 72,3 %, вважають їх такими, що відповідають освітній програмі. Неєфективними ці методи вважають 3,1 % респондентів/-ок, несучасними — 4,6 % та 3,1 % не вважають їх відповідними освітній програмі.

Щодо впливу на те, яким чином проходять заняття, 58,5 % опитаних зазначили, що вони мають на методи та форму проведення занять суттєвий чи обмежений вплив; 21,5 % респондентів/-ок вважають, що такого впливу не мають, а ще 20 % не змогли надати однозначну відповідь.

Тільки 18,5 % респондентів/-ок висловлювали викладачам та/або представникам адміністрації зауваження та пропозиції щодо оновлення освітніх програм зі спеціальності. Більшість тих, хто висловлював пропозиції (83,3 %), вважають, що їхні поради були враховані.

Студенти позитивно оцінили власні можливості оперативно проконсультуватися з викладачами з будь-яких питань, пов'язаних з навчанням (див. рис. 6). Більшість з них, а саме, 75,3 % опитаних, вважають, що таку можливість їм надають переважна більшість викладачів, 10,8 % вказують на те, що таку можливість надають окремі викладачі.

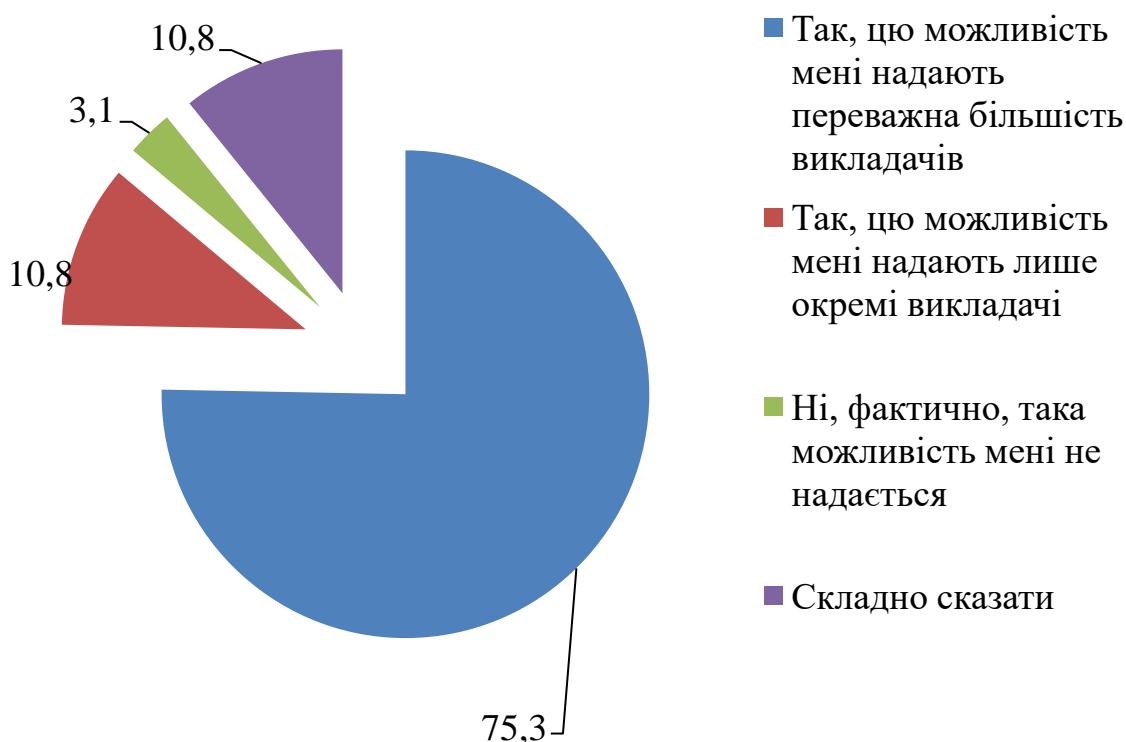

Рис. 6. Наявність можливості оперативно проконсультуватися з викладачами щодо навчання (%)

Про відсутність такої можливості повідомили 3,1 % респондентів/-ок, ще 10,8 % респондентів/-ок утруднились із відповіддю.

Оцінюючи ставлення викладачів до студентів, більшість опитаних (83,1 %) вказують на об'єктивність та неупередженість викладачів

(протилежну думку підтримує 4,6 % опитаних, та 12,3 % респондентів/-ок не мають щодо цього певної думки). Більшість здобувачів/-ок, 83,1 %, вказали, що мають вільний доступ до інформації щодо критеріїв оцінювання.

Серед запитань було оцінити за п'ятибальною шкалою різні аспекти навчання (див. рис. 7).

Рис. 7. Задоволеність різними аспектами навчання (1 – min, 5 – max)

Результати аналізу показують, що студенти загалом виставляють дуже добрі оцінки (середній бал – 4,1 із 5) із незначним коливанням – від 4,0 (так оцінили «методичне забезпечення самостійної роботи») до 4,3 («якість освітньої програми загалом»).

На середній бал, на 4,1, оцінили такі аспекти, як «перелік навчальних дисциплін, що вивчаються», «розклад занять», «співвідношення між

аудиторними годинами та самостійною роботою», «навантаження», «якість навчально-методичних матеріалів навчальних дисциплін» та «залученість до занять професіоналів-практиків, експертів галузі, роботодавців».

Відкрите запитання анкети стосувалося покращення якості освіти: «Надайте, будь ласка, свої пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ХНМУ» (відповідь надали 13 респонденток/-ів).

Частина відповідей не містили пропозицій, у 23,1 % від отриманих відповідей зазначалось, що *«Мене все задовольняє. Дякую!»*; *«Все влаштовує»* та *«Все добре»*.

Серед побажань 23,1 % стосувались розширення практичної складової курсів:

«Більше можливості відпрацювання практичних навичок»;

«Більше практики»;

«Більше занять з практики».

Також здобувачі (7,7 %) вважають, що необхідно надавати більше методичних матеріалів:

«Додати більше методичних матеріалів до вільного доступу зі всіх предметів, особливо з тем, які виведені на самостійне опрацювання».

Емоційність здобувачів/-ок відчувалась у відповідях щодо навчального розкладу (23,1 %):

«Розподіляти навантаження на студентів згідно з гігієнічними нормами!! Ми самі вчили на гігієні, що, наприклад, четвер повинен бути полегшений, але він для нас взагалі не полегшений. Понеділок - окрема історія. Фармакологія і патофізіологія – кожен тиждень ми майже не маємо вихідних!!!! Хотілося б, щоб заняття були розподілені протягом семестру так, що спочатку середнє навантаження, у середині - тяжке, у

кінці – полегшене (а то завжди у кінці семестру коїться жах!!!! Купа пар + підсумки + заліки + екзамени). Лекції стосовно темплану взагалі ніби від балди взяли, бо вони запізняються. Чому не можна зробити лекції на ту ж тему, що і наступне заняття? Наша група цим дуже не задоволена, ми постійно один з одним жаліємось!»;

«Перенавантажений розклад. В один день можуть бути усі клінічні дисципліни, до яких потрібна ретельна підготовка. Але ми просто фізично не встигаємо якісно опрацьовувати матеріал + дуже вкорочені години самих занять, а теми значно більші. Нам не вистачає 1 пари, щоб обговорити детально і якісно з викладачем вивчену тему, зупинитись на всіх аспектах»;

«Менше навантаження, неможливо встигати готуватись до занять! Також більш логічний розподіл тем лекцій».

Частина пропозицій (23,1 %) стосувались повернення до очної форми навчання:

«Більше очних занять, своєчасне виставлення оцінок (і без виправлень)»;

«Можливість проведення офлайн занять з анатомії на кафедрі анатомії»;

«Дозволяти приходити до аудиторій».

Здобувачам освіти був запропонований також перелік різних процедур, порядків та діяльностей університету з проханням позначити, з чим саме вони обізнані (див. рис. 8).

Рис. 8. Ознайомленість з порядками, процедурами, діяльністю університету (%)

Респонденти/-ки продемонстрували високий рівень обізнаності зі всіма запропонованими пунктами. Найбільша обізнаність була продемонстрована здобувачами/-ми з порядком і умовами вибору студентами вибіркових дисциплін (про це знають 100 % опитаних), із Кодексом академічної доброчесності ХНМУ (98,5 %), із процедурою реагування вишу на порушення академічної доброчесності (87,7 %) та із процедурою врегулювання конфліктних ситуацій (86,2 %).

Найменше здобувачі обізнані із інформацією про програми міжнародної академічної мобільності (75,3 %) та з порядком оскарження результатів заліків іспитів (81,5 %).

Подібне запитання стосувалося і задоволеності студентства порядками, процедурами, підтримкою, забезпеченістю університету (див. рис. 9).

Найбільше респондент(к)и задоволені рівнем матеріально-технічних та інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки університету (83,1 %), рівнем освітньої підтримки з боку викладачів кафедр (80 %) та можливістю користуватися наданим доступом до міжнародних інформаційних ресурсів (80 %).

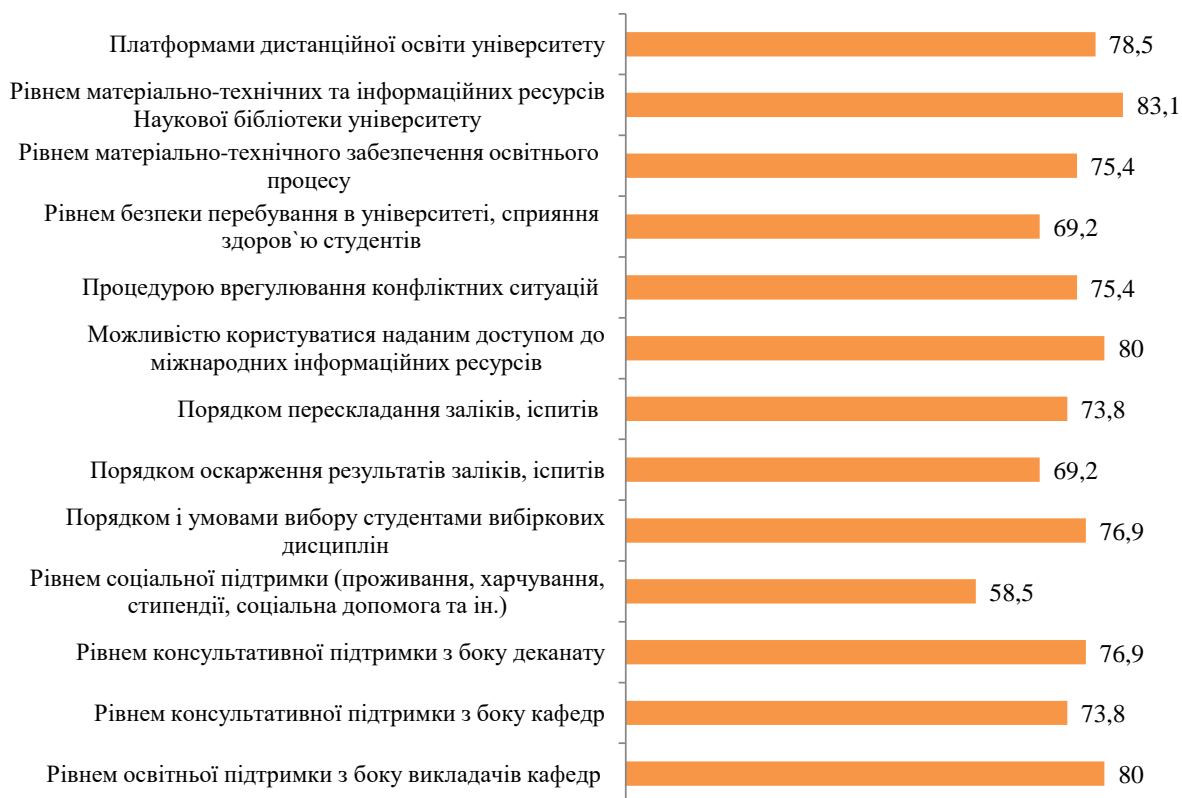

Рис. 9. Задоволеність підтримкою, порядками, процедурами, забезпеченістю університету (%)

Найменше здобувачі/-ки задоволені рівнем соціальної підтримки (58,5 %), порядком оскарження результатів заліків, іспитів (69,2 %) та рівнем безпеки перебування в університеті, сприяння здоров'ю студентів (69,2 %).

Заходи, які проводить психологічна служба ХНМУ, відвідували 21,5 % здобувачів, з яких 42,9 % задоволені взаємодією із представниками психологічної служби.

Окремий блок анкети був присвячений можливим конфліктним ситуаціям, які можуть виникати під час навчання. 10,8 % опитаних під час навчання мали конфлікти з викладачами; 3,1 % — з представниками адміністрації, а 9,2 % конфліктували з іншими здобувачами освіти.

Респондент(к)и мали можливість прокоментувати, у чому полягав конфлікт, було отримано 2 відповіді, що складає 3,1 % від загальної кількості опитаних. Коментарі не містили описів суті конфліктних ситуацій:

«Це цілком і повністю наша приватна справа»;

«Упереджене ставлення до деяких здобувачів освіти».

Останній блок анкети був присвячений оцінці результативності навчання за обраною освітньою програмою.

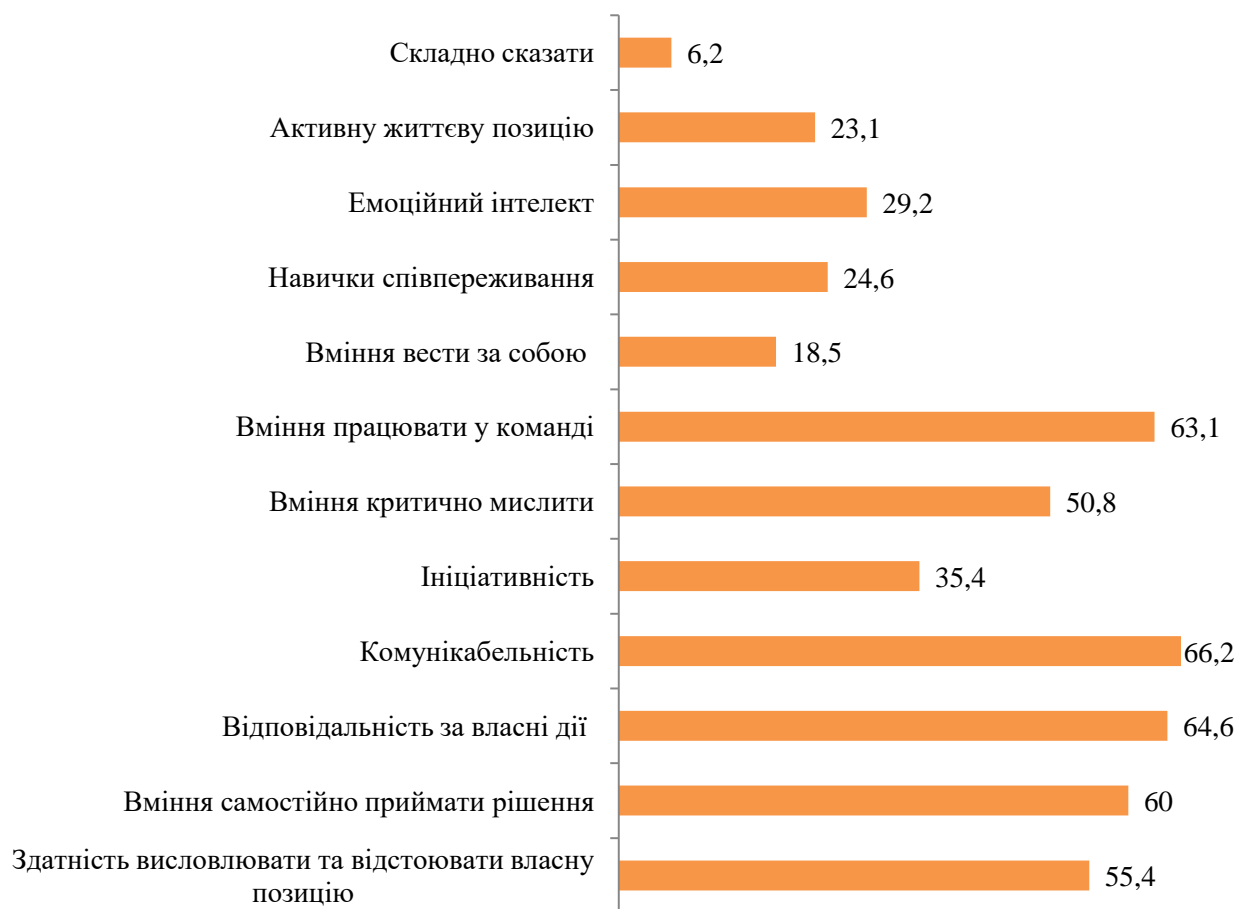

Рис. 10. М'які навички, які університету вдалося розвинути у здобувачів під час навчання (%)

Одне з питань стосувалося того, наскільки університету вдалося під час навчання розвинути або покращити м'які навички здобувачів освіти (див. рис. 10).

Згідно розподілу відповідей, університет найкраще розвиває комунікабельність (66,2 %), відповідальність за власні дії (64,6 %), вміння працювати у команді (63,1 %) та вміння самостійно приймати рішення (60 % опитаних), тоді як розвитку таких навичок, як «вміння вести за собою» (18,5 %), «активна життєва позиція» (23,1 %) та «навички співпереживання» (24,6 %), університет має приділити більше уваги.

Більшість опитаних (77 %) задоволені тими компетентностями, що в них розвинув університет. Незадоволеними виявилися 1,5 % респондентів/-ок, а варіант відповіді «Складно сказати» обрали 21,5 % здобувачів, які взяли участь у дослідженні.

Наостанок було поставлене таке запитання: «На Вашу думку, якою мірою навчання за цією освітньої програмою вплине на Вашу подальшу кар'єрну траєкторію?» (див. рис. 11).

Студентські «оцінки» є позитивними: 83,1 % вважають, що освітня програма матиме вирішальний вплив чи стане доволі впливовою. Натомість тих, хто вважає, що освітня програма майже не матиме впливу на її / його подальшу кар'єру, було 1,5 %.

Таких, хто вважають, що навчання здійснить певний, але незначний вплив на кар'єру, було 7,7 %. Утруднились з відповіддю 7,7 %.

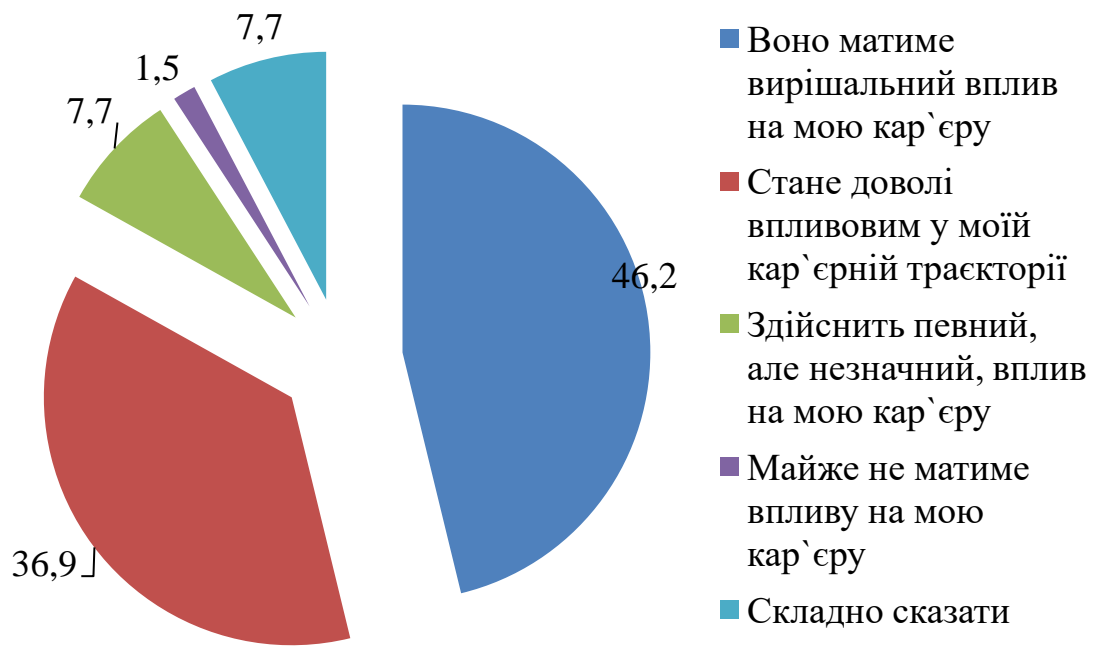

Рис. 11. Вплив навчання за освітньою програмою на подальшу кар'єрну траєкторію (%)

Аналітичний звіт виконала 12.01.2023 р.

Соціолог психологічної
служби ННІ ЯО

Дзюба О.М.